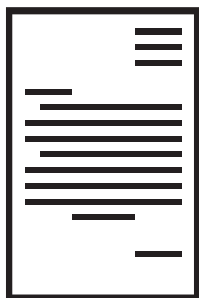

BREV TIL EN TERRORIST

Yulie Cohen var udsat for et terrorangreb i slutningen af 1970'erne. Over 20 år senere valgte hun at tilgive terroristen og hjælpe med at få ham løsladt. Hun fik det bedre, selvom hendes handling udløste voldsom kritik i Israel.

20. august 1978 blev israelske Yulie Cohen udsat for et terrorangreb i London. Hun arbejdede som stewardesse for det israelske flyselskab El Al og var på vej ind til Europa Hotel for at overnatte, da bussen blev angrebet af palæstinensiske terrorister fra PFLP – den palæstinensiske befrielsesfront. Hendes kollega og veninde blev dræbt, og hun selv alvorligt såret. Senere vidnede hun mod en af de overlevende terrorister. Han fik livsvarigt fængsel.

I mange år tænkte hun ikke på terroristen, men da der omkring årtusindeskiftet kom skred i fredsforhandlingerne mellem israelere og palæstinensere, begyndte hun at lede efter ham i de palæstinensiske selvstyreområder. Uden resultat. Gennem en engelsk ven fandt hun ud af, at han stadig sad fængslet i England, selvom de fleste andre terrorister for længe var blevet løsladt.

Den 19. juli 2000 – 22 år efter terrorangrebet – skrev hun et brev til ham (oversat til dansk af redaktionen, *red.*):

”Kære Fahad,

Hvordan går det? Hvordan er din dag? Læser du aviser, og er du klar over, at der lige nu er forhandlinger mellem Arafat-Barak og Clinton i USA? Jeg har tænkt meget på dig i alle de år, der er gået, og forsøgt at forstå, hvad det var hos dig især, men også palæstinenserne i det hele taget, der gjorde os til fjender.”

Hun fortalte, at hendes oldefar kom til Palæstina i 1840, og at hun stadig huskede forældrenes palæstinensiske identitetspapirer.

”Hvor blev du født? Hvor voksede du op? Hvad var dine personlige motiver til at melde dig ind i den Palæstinensiske Befrielsesfront? Vær sød at skrive tilbage til mig, venlig hilsen Yulie”

– Han svarede ret hurtigt og undskyldte og bad om min tilgivelse, fortæller Yulie Cohen til *Magasinet P*.

AF ANNE LEA LANDSTED,
JOURNALIST

– Han skrev, at han ikke længere var den samme person, at han ikke længere troede på politisk vold. Det virkede ret overbevisende. Selvom det var hans advokat, der opfordrede ham til at svare, gav det mening, og jeg tænker, det var det, der gjorde det nemt for mig at tilgive ham”.

Yulie Cohen ikke alene tilgav terroristen Fahad Mihi. Hun gik også i gang med at undersøge mulighederne for at få løsladt den mand, der havde dræbt hendes veninde og været tæt på at slå hende selv ihjel. I 2002 lavede hun filmen *Min terrorist* om kampen for at få Fahad Mihi løsladt. I Israel blev filmen modtaget med blandede følelser og kun vist på to filmfestivaler. De fleste israelere så Yulie Cohen som en landsforræder og kunne slet ikke forstå, hvordan hun kunne tilgive noget så grusomt.

Yulie Cohen blev da også selv i tvivl, om hun gjorde det rigtige, da to fly den 11. september 2001 fløj ind i World Trade Center i New York. Men hun valgte at gennemføre projektet og skrive under på en benådning af ”sin” terrorist. Fahad Mihi blev løsladt i 2008 efter at have siddet 30 år i fængsel. Han bor i dag i England. Det er alt, hvad hun ved om ham.

– Han skrev til mig efter at han havde set filmen. Ellers har vi ikke været i kontakt, men vi har en fælles ven, som jeg er venner med på Facebook, så på en måde er vi i kontakt og så alligevel ikke, siger hun.

Har det påvirket dit liv, at du var i stand til at tilgive?

– Absolut. Det dæmpede mine symptomer på PTSD, gjorde mig mere forstående og gav mig en indre ro. Jeg plejede at være meget skræmt og sidde klistret foran tv-skærmen hver gang, der skete et angreb. På den måde fodrede jeg min PTSD eller dyrkede mit traume, om du vil. Jeg blev afhængig af det på samme måde som en alkoholiker er afhængig af alkohol. Jeg tænkte aldrig på, at det måske var en dårlig ide, og at jeg risikerede at smitte mine børn med mit traume. Men efter jeg lavede *Min Terrorist* fandt jeg ud af, at det ikke hjalp mig – tværtimod, så det holdt jeg op med og fik det bedre.

Sund tilgivelse

– Nu var det nemt for mig at tilgive, fordi Fahad bad om min tilgivelse. Det er sværere at tilgive nogen, som ikke ønsker at tage ansvar for deres handlinger. I vores tilfælde var der en politisk dagsorden, som vi et eller andet sted begge var ofre for.

Efterfølgende lavede Yulie Cohen endnu en film om tilgivelse. Denne gang om forældrenes andel i uafhængighedskrigen i Israel i 1948. Her opdagede hun, at hendes far havde dræbt civile i den sydlige del af det, der i dag er Israel.

– Det var et chok. Jeg vidste intet om det, men jeg var nødt til at tilgive mine forældre.

Hvorfor er det vigtigt for dig at tilgive?

– Jeg er ikke sikker på, at alle kan tilgive eller skal tilgive, særligt ikke, hvis man lige har været ude for noget forfærdeligt – jeg tænker her bl.a. på Afrika og de frygtelige overgreb mod kvinder, der finder sted her og nu. Det skal man ikke tilgive.

– Men når vi tale om noget, som er sket i fortiden, og hvor man måske kan forstå omstændighederne, så tror jeg, det er bedre at tilgive end at hade, siger hun.

Nyere amerikansk forskning i tilgivelse, som bl.a. er samlet i bogen *Forgiveness and Health – Scientific Evidence and Theories Relating Forgiveness to Better Health* fra 2015 understøtter tesen om, at det er sundt at tilgive, mens det omvendt øger risikoen for hjertekarsygdomme, hvis man lader vreden styre følelserne.

Fx fandt psykolog og professor Loren Touissant fra Luther College i Iowa ud af, at stressniveauet faldt i takt med, at folk blev bedre til at tilgive. Og den amerikanske psykolog og professor Robert Enright, der har forsket i tilgivelse i tre årtier, mener, at tilgivelse essentielt set handler om at ændre syn.

– Når mennesker oplever uretfærdighed, så ender de ofte med at hade, men hvis du rejser dig og ser smerten i øjnene og ofrer venlighed over for den person, som gjorde dig ondt, så ændrer du også syn på dig selv. Du får mere selvtilid, siger han.

Men det er en forenkling, mener Thomas Brudholm, der er lektor og ph.d. i filosofi på Københavns Universitet og har forsket i tilgivelse og vrede i forbindelse med bl.a. folkedrab.

– For det første får man det ikke altid bedre. For det andet drejer tilgivelse sig, etisk set, ikke primært om at få det bedre, men om at gøre det bedre. Jeg mener, at vi derfor skal være bedre til at kende forskel på, hvornår tilgivelse er smukt og godt, og hvornår det er overfladisk og misforstået.

– Og så skal vi fatte, at man godt kan være afvisende eller ligeglad med tilgivelse og samtidig et fornuftigt og ansvarligt menneske. I Irland mødte jeg fx en mand, hvis søn var blevet dræbt af en bombe plantet af IRA. For ham var tilgivelse aldrig relevant. Han havde i stedet valgt at arbejde for fred. Det hjalp ham videre. Han havde ikke brug for at tilgive.

For Yulie Cohen blev tilgivelsen det, der gjorde, at hun fik det bedre og kom videre med sit liv. I mange år var hun aktiv både i organisationer, der arbejdede med tilgivelse og som foredragsholder, men på et tidspunkt fadede det ud. I dag laver hun film om noget andet, selvom emnet stadig optager hende. ●